

Protestantse Gemeente Utrecht

Financieel jaarverslag 2022

van het

College van Kerkrentmeesters

kerk in de stad, kerk vóór de stad

versie 5
12 mei 2023

Inhoudsopgave

	pagina
Verantwoording	2
Protestantse Gemeente Utrecht	3
Verslag van het College van Kerkrentmeesters	4
Balans	6
Staat van Baten en Lasten	7
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
Toelichting op de balans	
Activa	10
Passiva	15
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	23
Toelichting op de staat van baten en lasten	
Operationele baten	24
Operationele lasten	27
Incidentele baten en lasten	29
Resultaatbestemming	29
Bijlagen	
1. Balans en weerstandsvermogen per wijk	30
2. Baten en Lasten per wijk	31
3. Kerkbalans bijdragen per wijk	32

De bijlagen vallen buiten het bestek van de accountantscontrole.

Verklaringen

1. Controleverklaring van de accountant
2. Verklaring en ondertekening College van Kerkrentmeesters
3. Verklaring en ondertekening Algemene Kerkenraad

Verantwoording

Financiële administratie en samenstelling jaarrekening:

Bureau van de Protestantse Gemeente Utrecht
Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht

030 - 2737540
www.pgu.nu

KvK-nummer 76367657

Controle jaarrekening:

Van Ree Accountants
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

Protestantse Gemeente Utrecht

De Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) heeft rechtspersoonlijkheid, naast de Diaconie, die een eigen jaarrekening publiceert. De Algemene Kerkenraad is verantwoordelijk voor de 'zorg' voor de gemeente, maar legt de 'verzorging' in handen van het College van Kerkrentmeesters (Kerkorde PKN ordinantie 11).

De bevoegdheid van het College van Kerkrentmeesters (CvK) wordt begrensd door het vastgestelde (financiële) beleid van de PGU. De basis daarvoor vormen het beleidsplan van de gemeente, opgesteld onder verantwoordelijkheid van de AK, en de jaarlijkse begroting die door het CvK wordt voorbereid en door de AK wordt vastgesteld. AK en CvK kunnen alleen in onderlinge overeenstemming afwijken van het staande beleid.

Het CvK vertegenwoordigt de gemeente in vermogensrechtelijke aangelegenheden. Alleen het CvK kan overeenkomsten op het gebied van personeel, gebouwen of financiën aangaan. Voorzitter en secretaris van het CvK zijn in deze zaken gezamenlijk tekenbevoegd.

De PGU bestond in 2022 uit 10 wijkgemeenten en was eigenaar van 10 kerken.

De financieel-administratieve indeling is als volgt:

Kostenplaats	Status	Kerkgebouw	E/H	Leden	Bijdragen
Centraal	Protestantse Gemeente				
Janskerkgemeente	Wijkgemeente	Janskerk	H	353	110
Jacobikerk	Wijkgemeente	Jacobikerk	E	1.637	293
CP Domkerk	Wijkgemeente	Domkerk	E	1.228	226
Op Zuilen	Wijkgemeente	Oranjekapel	E	1.486	180
Johannescentrum	Wijkgemeente	Johannescentrum	E	1.055	201
Tuindorpkerk	Wijkgemeente	Tuindorpkerk	E	1.789	307
Nieuwe Kerk	Wijkgemeente	Nieuwe Kerk	E	1.335	239
Wilhelminakerk	Wijkgemeente	Wilhelminakerk	E	1.143	98
Nicolaikerk	Wijkgemeente	Nicolaikerk	E	2.551	358
Utrecht-West	Wijkgemeente	Wijkplaats (Diak.)	H	1.938	141
De Haven	Pioniersplek		H	38	19
Fluisterstille Stem	Pioniersplek				
Op Adem	Pioniersplek				
Janskerk	Gebouw (Centraal)	Janskerk	E		
Bethelkerk	Gebouw (Centraal)	Bethelkerk	E		
Totaal				14.553	2.172

Per kostenplaats is aangegeven of sprake is van exploitatie (E) of van huur (H) van het kerkgebouw. Per wijk is het aantal ingeschreven personen en het aantal Kerkbalans-bijdragen vermeld. De bijdragen zijn meestal per pastorale eenheid (adres), dus voor meerdere gezinsleden.

De wijkgemeenten hebben een eigen gedelegeerde verantwoordelijkheid voor de eigen financiën van de wijk, voor het beheer van het kerkgebouw, en voor het werkgeverschap van de medewerkers. Voor deze wijken zijn wijkjaarrekeningen opgesteld, die zijn samengevat in bijlage 1 (balans) en bijlage 2 (baten en lasten) van deze jaarrekening.

De bovengenoemde pioniersplekken functioneren financieel-administratief als (kleine) wijken.

De kostenplaats PGU-Centraal representeert de gemeenschappelijke beheerszaken van de PGU, die onder directe verantwoordelijkheid van het CvK vallen. Er zijn aparte kostenplaatsen voor de gebouwen Janskerk en Bethelkerk, die centraal worden beheerd.

Verslag van het College van Kerkrentmeesters

In dit jaarverslag verschaft het College van Kerkrentmeesters inzicht in de balans per 31-12-2022 van de Protestantse Gemeente Utrecht, en daarmee in de opbouw en samenstelling van het vermogen, en in alle baten en lasten van de PGU in het boekjaar 2022.

De jaarrekening 2022 sluit met een balanstotaal van	€ 24.458.356
een operationeel resultaat over het boekjaar 2022 van	- € 1.165.005
en een resultaat over het boekjaar 2022 van	- € 451.645

In 2022 kwam er een einde aan coronacrisis, waardoor de kerkdeuren weer open konden. We konden elkaar weer persoonlijk ontmoeten in de zondagse vieringen en bij de doordeweekse activiteiten van onze gemeente.

Maar in 2022 brak ook de Oekraïne oorlog uit. We werden daar als kerk rechtstreeks mee geconfronteerd toen ook in Utrecht vluchtelingen moesten worden opgevangen. Onder coördinatie van de Diakonie en in samenwerking met de Gemeente Utrecht hebben PGU-leden zich ingezet om hulp te bieden.

Beide ontwikkelingen, de snelle afloop van de coronacrisis en de oorlog in Europa, hadden financiële gevolgen voor de PGU, die niet waren te voorzien bij het opstellen van de begroting voor 2022. De realisatie in het boekjaar wijkt dan ook aanzienlijk af van de verwachtingen.

Door de Oekraïneoorlog daalden wereldwijd de beurskoersen. De waarde van de beleggingsportefeuille van de PGU daalde ruim 10%. Het verlies van meer dan 1,1 miljoen euro is bepalend voor het negatieve resultaat voor 2022.

Na corona kwam de exploitatie van de kerkgebouwen sneller dan verwacht weer op gang. De inkomsten uit onder andere verhuur waren hoger dan begroot en kwamen terug op het niveau van de jaren voor corona.

De Kerkbalansbijdragen bleven met ruim 1,4 miljoen euro goed op peil. Maar de zorgelijke trend dat hetzelfde totaalbedrag wordt opgebracht door steeds minder leden zette ook door.

De lasten kwamen in 2022 iets lager uit dan was begroot. Opvallend is de stijging van de kosten voor het gemeentelieven, waaruit afgeleid kan worden dat na de coronajaren de wijken nu weer volop activiteiten ontplooiën.

Het totale operationele verlies van bijna 1,2 miljoen euro komt nagenoeg overeen met het verlies op de beleggingen.

De helft hiervan heeft betrekking op de belegde reserves van de PGU als geheel. Dit leidde tot een operationeel verlies van PGU-centraal van € 630.000.

De andere helft van het verlies op de beleggingen heeft betrekking op de wijkreserves. Dit had evenwel in 2022 nog geen gevolgen voor de wijkexploitaties, omdat dit verlies via de resultaatverdeling ten laste is gebracht van de vereveningsreserve. Dit zal leiden tot lagere inkomsten uit wijkreserves in volgende jaren.

Het operationele verlies werd gedeeltelijk gecompenseerd door substantiële incidentele baten, bestaande uit een aantal nalatenschappen, NOW-bijdragen voor 2021 en 2022 en de waardestijging van het onroerend goed. Het saldo van de incidentele baten en lasten was ruim € 710.000. Daarmee werd het negatieve resultaat over 2022 teruggebracht tot een verlies van € 450.000.

Van de wijkgemeenten behaalden Jacobi, Dom, Johannes, Tuindorp, Nicolaï en West een ruim positief resultaat. Het Citypastoraat Domkerk vormt voor € 320.000 bestemmingsfondsen uit nalatenschappen. Jacobi, Johannes, Tuindorp en Nicolaï voegen samen € 175.000 uit het eigen resultaat toe aan bestaande of nieuwe bestemmingsreserves.

De exploitatie van de wijken Janskerkgemeente, Zuilen en Nieuwe Kerk was, rekening houdend met geplande onttrekkingen aan bestemmingsreserves, ongeveer in evenwicht.

De pioniersplek De Haven kwam in 2022 uit op een tekort.

Op de exploitatie van de Janskerk werd verlies geleden, omdat de huromzet van de jaren voor corona nog niet werd behaald.

Na toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsfondsen, bestemmingsreserves en herwaarderingsreserve resteert een negatief saldo van € 390.000, dat ten laste komt van de algemene reserves. De algemene reserve van PGU-centraal daalt zelfs met € 525.000.

Het uit bijna € 5.000.000 bestaande kapitaal voor het groot onderhoud van de binnenstadskerken stond enkele jaren op bankrekeningen met een negatieve rente. Eind 2022 is besloten tot herbelegging in deposito's.

De Oekraïne oorlog leidde tot een energiecrisis. In 2022 had dat nog geen financiële gevolgen voor de PGU, dankzij nog doorlopende energiecontracten. Maar vanaf 2023 gelden veel hogere tarieven. Door het CvK zijn maatregelen genomen om het energieverbruik in de kerken te beperken. In de begroting voor 2023 is rekening gehouden met een (relatief beperkte) verhoging van de post energie. De kerkrentmeesters van de wijken staan in 2023 voor de lastige opgave om de energiekosten in hun kerk binnen de begroting te houden.

Utrecht, voorjaar 2023.

Balans

na resultaatbestemming	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Activa		
Materiële vaste activa		
Kerkgebouwen	1	1
Overig vastgoed	5.784.663	5.563.663
Inventaris	22.000	25.700
	5.806.664	5.589.364
Financiële vaste activa		
Lening aan Stichting Prinsenhof	1.918.170	1.966.429
Lening aan Stichting Motion Church	-	87.500
Deposito's Kapitaal binnenstadskerken	3.840.000	-
	5.758.170	2.053.929
Vlottende activa		
Beleggingsportefeuille	9.867.674	11.004.799
Project herontwikkeling Bethelkerk	414.663	408.110
Voorraad Domshop	13.000	15.000
Vorderingen	964.381	434.592
Liquide middelen	1.633.804	5.196.298
	12.893.522	17.058.799
Totaal activa	24.458.356	24.702.092
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	11.189.456	11.579.865
Herwaarderingsreserve gebouwen	1.742.000	1.533.000
Bestemmingsfondsen		
Kapitaal rijksmonumentale kerken	4.800.949	4.800.949
Fondsen Citypastoraat Domkerk	320.889	-
Bestemmingsreserves		
PGU algemeen	1.408.766	2.077.224
Wijkgemeenten	1.470.347	1.393.014
	20.932.407	21.384.053
Voorzieningen		
Onderhoud gebouwen	2.591.456	2.250.503
Kerkorgels	205.303	183.589
Interieur	96.518	88.959
	2.893.277	2.523.051
Schulden		
Langlopende schulden	247.374	270.121
Kortlopende schulden	385.298	524.868
	632.672	794.989
Totaal passiva	24.458.356	24.702.092

Staat van Baten en Lasten

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€	€
A Baten				
Gebouwen	1.458.450	1.295.226	1.185.732	743.977
Bijdragen	1.880.006	1.783.668	1.678.314	1.972.768
Financiële baten	298.700	1.035.824-	330.500	566.176
Subsidies	329.000	356.788	356.750	388.966
Totaal baten	3.966.156	2.399.858	3.551.296	3.671.888
A Lasten				
Gebouwen	1.349.830	959.841	1.093.468	1.088.561
Predikanten	998.510	813.584	968.598	982.300
Medewerkers	1.252.196	1.120.729	1.043.565	994.298
Gemeenteleven	253.770	305.674	284.133	122.712
Administratie en beheer	220.430	248.569	204.645	208.998
Verplichtingen	100.680	116.466	109.400	102.961
Totaal lasten	4.175.416	3.564.863	3.703.808	3.499.831
A Operationeel resultaat	209.260-	1.165.005-	152.512-	172.057
B Incidentele baten en lasten				
Incidentele baten		517.900		17.369
Incidentele lasten		25.540-		48.387-
Herwaardering vastgoed		221.000		-
B Totaal incidenteel		713.360		31.018-
A+B Resultaat boekjaar		451.645-		141.039
C Resultaatbestemming				
Naar bestemmingfondsen/reserves		553.223		313.598
Uit bestemmingsreserves		823.459-		232.351-
Mutatie herwaarderingsreserve		209.000		363.000-
C Totaal bestemd resultaat		61.236-		281.753-
D Saldo naar algemene reserves		390.409-		422.792

De staat van baten en lasten is opgebouwd uit de onderdelen A tot en met D volgens de richtlijnen van het GCBB van de PKN. Zie grondslagen waardering en resultaatbepaling.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN zoals deze is voorgeschreven door het GCBB, het Generale College voor de Behandeling van Beheerszaken. Via FRIS, het financiële rapportagesysteem van de PKN, wordt de jaarrekening ter goedkeuring voorgelegd aan het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling volgens de richtlijn van de PKN / GCBB:

1. Algemeen

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

2. Grondslagen van waardering activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs of tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Materiële vaste activa

Kerkgebouwen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als percentage over de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur van het actief. De minimumwaarde van kerkgebouwen is € 1.

De overige kerkelijke materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Deze wordt voor panden gelijkgesteld aan de waarde volgens de Wet waardering Onroerende Zaken (WOZ). Mocht de aanschafwaarde hoger zijn dan de WOZ-waarde, dan wordt deze waarde genomen. Op materiële vaste activa die worden gewaardeerd op actuele waarde, wordt niet afgeschreven.

Installaties en inventarissen

Installaties en inventarissen worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijving.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. De actuele waarde is voor panden de WOZ-waarde. Op vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Mutaties in actuele waarde

Winsten en verliezen die ontstaan door een wijziging in de actuele waarde, worden verwerkt in de staat van baten en lasten onderdeel B. Daarnaast worden in onderdeel C ten laste van de winstbestemming Herwaarderingsreserves gevormd.

Financiële vaste activa

De verstrekte leningen worden gewaardeerd op nominale waarde. Voor zover er sprake is van een oninbaar deel van een lening, wordt de voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht op de lening. Deposito's met een resterende looptijd langer dan een jaar worden eveneens opgenomen onder de Financiële vaste activa.

Beleggingen in effecten worden gerubriceerd onder de effecten.

Effecten

Effecten worden gewaardeerd op actuele waarde. Het koersresultaat op de effecten wordt verwerkt in de staat van baten en lasten.

Vorderingen, overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover er sprake is van een oninbaar deel van een vordering, wordt het geschatte bedrag voor oninbaarheid in mindering gebracht op de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's en deposito's met een resterende looptijd korter dan één jaar. De deposito's met een resterende looptijd langer dan een jaar worden opgenomen onder de Financiële vaste activa.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de rubrieken Algemene reserve (inclusief wijkreserves), Herwaarderingsreserve, Bestemmingsfondsen en Bestemmingsreserves. Het resultaat D wordt gemuteerd op de Algemene reserve. Mutaties in Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen worden verwerkt via onderdeel C van de staat van baten en lasten. Er vinden geen boekingen rechtstreeks ten laste van het Eigen vermogen plaats.

Voorzieningen

De Voorzieningen voor groot onderhoud, die dienen als kostenegalisatie, worden gevormd voor verwachte kosten inzake (periodiek) onderhoud van panden, gebaseerd op een meerjarig onderhoudsplan. De Voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd langer dan een jaar. De schulden worden gewaardeerd op nominale waarde.

3. Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Indeling staat van baten en lasten

In onderdeel A van de staat van baten en lasten zijn de operationele baten en lasten weergegeven. In onderdeel B van de staat van baten en lasten zijn de incidentele en overige baten en lasten weergegeven. Baten uit erfenissen en legaten worden verantwoord onder onderdeel B.

Het totaal van onderdeel A plus B geeft het totale resultaat van het verslagjaar aan.

Vanuit het resultaat A plus B worden in het kader van de resultaatbestemming bedragen op Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen toegevoegd. In onderdeel C worden deze mutaties in Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen zichtbaar.

Het resterende resultaat D geeft de mutatie op de Algemene reserve (inclusief wijkreserves) aan.

Toelichting op de Balans - Activa

Materiële vaste activa

Kerkgebouwen

De kerken van de Protestantse Gemeente Utrecht worden pro memorie gewaardeerd op € 1.

	31-12-2022	31-12-2021
Totaal kerkgebouwen	1	1

Hieronder is de herbouwwaarde van de kerkgebouwen gespecificeerd, zoals deze wordt aangehouden voor de opstalverzekering. De economische waarde van de kerken is belangrijk lager dan de herbouwwaarde.

Kerkgebouw	Monument	Herbouwwaarde in jaar	
		2022	2021
Domkerk	R	74.249.900	70.714.200
Jacobikerk	R	37.620.000	35.828.600
Janskerk	R	31.185.100	29.700.100
Nicolaïkerk	R	21.449.900	20.428.500
Buurkerk	R	pm	pm
Tuindorpkerk	R	7.321.100	8.454.200
Bethelkerk	G	3.997.700	4.912.400
Johanneskerk	G	3.406.500	3.950.300
Nieuwe Kerk	G	6.135.400	6.828.900
Wilhelminakerk	G	4.252.900	4.877.900
Oranjekapel	-	1.749.800	2.091.800
		<u>191.368.300</u>	<u>187.786.900</u>

Per kerkgebouw is aangegeven of een rijksmonumentale (R) of gemeentelijk monumentale (G) status van toepassing is.

De herbouwwaarde van de kerken buiten de binnenstad is verlaagd na een hertaxatie door verzekeraar Donatus.

De Buurkerk is in 1984 voor 500 jaar verhuurd aan de Gemeente Utrecht voor 100 gulden per jaar (€ 45,38) en huisvest het Museum Speelklok. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de kosten daarvan liggen bij de huurder.

De Bethelkerk is sinds september 2017 buiten gebruik. Er wordt geïnvesteerd in de herontwikkeling van het gebouw. Zie vlottende activa.

Op 1 januari 2023 is de Wijkplaats, vieringplek van de wijkgemeente Utrecht-West, teruggekocht van de Diakonie. Zie verder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Overige materiële vaste activa

Het niet primair kerkelijke onroerend goed wordt gewaardeerd tegen de reële marktwaarde. Deze wordt gelijkgesteld aan de taxatiewaarde voor de Wet Onroerende Zaakbelasting (WOZ), peildatum 1-1 vorig boekjaar, tenzij anders vermeld.

		<u>2022</u>	<u>2021</u>
Pastorie Van Everdingenlaan 48		505.000	498.000
Pastorie Van Everdingenlaan 52		505.000	499.000
Pastorie Aartsbisschop Romerostraat 580		529.000	524.000
Pastorie Vitoriadreef 55	a)	713.017	713.017
Kosterswoning Bethelkerk, Burg. Norbruislaan 1		382.000	257.000
Kosterswoning Nieuwe Kerk, Bollenhofsestraat 140		438.000	430.000
Kosterswoning Wilhelminakerk, Hobbemastraat 41		372.000	345.000
Kosterswoning Janskerk, Janskerkhof 28		534.000	491.000
Woning van Lidth de Jeudestraat 2/2A	b)	973.607	973.607
Woning Dukatonplantsoen 3	c)	633.038	633.038
Woning Vrouwe Justitiaplein 12	d)	pm	pm
Perceel Prinsenhof, Eykmanlaan 433	e)	200.000	200.000
Begraafplaats Oud Zuilen	f)	nihil	nihil
Totaal		<u>5.784.663</u>	<u>5.563.663</u>

- a) Waardering op koopsom 2021. WOZ-waarde op peildatum 1-1-2022 € 666.000.
- b) Voormalige pastorie verbouwd tot 2 zelfstandige woonheden. WOZ-waarde uit 2020 verhoogd met kosten verbouwing in afwachting van de nieuwe WOZ-taxatie.
- c) Nieuw gebouwde woning opgeleverd in 2021. Waardering tegen totale bouwkosten in afwachting van WOZ-taxatie.
- d) Verkregen in 2013 uit een erfenis ten behoeve van de wijkgemeente Nicolaikerkerk. In vruchtgebruik bij de huidige bewoner. Testamentaire voorwaarden zodanig, dat aan de woning geen waardering wordt toegekend. WOZ-waarde € 739.000.
- e) Veronderstelde waarde van het perceel van het gezondheidscentrum Prinsenhof.
- f) Historische begraafplaats eigendom van de PGU. De exploitatie is in handen van de Stichting Begraafplaats Oud-Zuilen. Waardering nihil.

Inventaris

Alleen de niet kerkelijk gebonden inventaris, zoals kantoor- en cateringapparatuur, wordt geactiveerd. Deze wordt lineair afgeschreven.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Waarde inventaris begin boekjaar	25.700	7.550
Investerings	2.748	26.473
Afschrijvingen	6.448-	8.323-
Totaal bedrijfsinventaris	<u>22.000</u>	<u>25.700</u>

Financiële vaste activa

<u>Lening aan Stichting Exploitatie Prinsenhof</u>	31-12-2022		31-12-2021	
Stand begin boekjaar	1.966.429		2.012.799	
Aflossingen	48.259-		46.370-	
Lening per ultimo boekjaar	1.918.170		1.966.429	
Renteopbrengst in boekjaar	4,00%	77.779	4,00%	79.668

Zie de toelichting op de Prinsenhof bij de Overige rechten en verplichtingen.

Aan de Stichting is in 2016 een langlopende lening verstrekt van € 2.200.000 voor de realisatie van het gezondheidscentrum Prinsenhof op het perceel van de PGU aan de Eykmanlaan. De lening wordt in 30 jaar annuïtair afgelost, tegen een rente van 4% per jaar.

Naast rente en aflossing betaalt de Stichting huur voor het perceel.

<u>Lening aan Stichting Motion Church</u>	31-12-2022		31-12-2021	
Stand begin boekjaar	87.500		172.500	
Aflossingen	87.500-		85.000-	
Lening per ultimo boekjaar	-		87.500	
Renteopbrengst in boekjaar	2,20%	1.691	2,20%	1.581

Bij de verkoop van de Marcuskerk aan de Stichting Motion Church eind 2018 is door de de PGU een lening verstrekt aan de koper van € 300.000, tegen een rente van 2,2% per jaar.

De lening is eind 2022 volledig afgelost.

<u>Deposito's kapitaal binnenstadskerken</u>	31-12-2022		31-12-2021
Deposito's ABN-AMRO	3.840.000		-

De gelden van het bestemmingsfonds voor het Kapitaal voor de binnenstadskerken waren verdeeld over een aantal bankrekeningen. In verband met de gewijzigde renteomstandigheden zijn deze reserves eind 2022 en begin 2023 herbelegd in vastrentende deposito's, variërend in looptijd van één (1,97%) tot en met vijf jaar (2,34%). Per eind januari 2023 staat het volledige kapitaal op depositorekeningen.

Vlottende activa

<u>Beleggingsportefeuille PGU</u>		31-12-2022		31-12-2021
Begin boekjaar		11.004.799		9.956.848
Storting				550.000
Beleggingsresultaat (na aftrek kosten)	-10,33%	1.137.225-	4,74%	497.951
Beleggingen per ultimo boekjaar		9.867.674		11.004.799

Het vermogen van de PGU is grotendeels belegd in een portefeuille die wordt beheerd door ABN-AMRO MeesPierson, op basis van een mandaat waarin de PGU regels heeft vastgelegd met betrekking tot risicospreiding en verantwoord beleggen. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde, zoals gerapporteerd door de fondsbeheerder.

Het rendement op de portefeuille was in 2022 negatief: -10,33%. In de begroting wordt standaard gerekend met een jaarlijks rendement van 2,5%.

De wijkvereniging Nieuwe Kerk neemt deel in de algemene portefeuille van de PGU. Het aandeel van de wijkvereniging per 31-12-2022 bedraagt € 197.374. Zie langlopende schulden.

<u>Samenstelling portefeuille PGU</u>	<u>Verdeling per 31-12-2022</u>		<u>Rendement</u>
Aandelen	18,1%	1.784.779	-12,52%
Obligaties	73,4%	7.246.901	-11,55%
Alternatieve beleggingen	5,2%	515.295	4,78%
Liquiditeiten	3,3%	320.700	-3,31%
Totaal		9.867.674	-10,33%

Historisch rendement	2017	2018	2019	2020	2021	2022
beleggingsportefeuille	2,39%	-3,91%	8,69%	1,70%	4,74%	-10,33%

<u>Project herontwikkeling Bethelkerk</u>	31-12-2022	31-12-2021
Stand begin boekjaar	408.110	362.035
Investeringen voor herontwikkeling	15.161	51.462
Exploitatie gebouw (o.a. tijdelijke verhuur)	8.607-	5.387-
Totaal project Bethelkerk	414.663	408.110

Door gewijzigde marktomstandigheden is het project om de Bethelkerk te herontwikkelen tot nieuwe vierplek voor de wijkgemeente op Zuilen en tot buurtklooster en appartementen stil komen te liggen.

<u>Voorraden</u>	31-12-2022	31-12-2021
Voorraad Domshop	13.000	15.000

- jaarrekening 2022

<u>Vorderingen</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Debiteuren verhuur wijken	75.628	37.147
Nog te ontvangen door PGU-Centraal	67.673	41.692
Nog te ontvangen door wijken	63.631	43.854
Laatste termijnen Dom restauratiesubsidies	263.700	-
Toegezegde nalatenschappen	325.000	-
Afrekening NOW 2022	70.000	-
Rekening courant Diakonie	89.026	224.505
Rekening courant Stichting Prinsenhof	-	83.663
Vooruit betaalde kosten	7.119	1.127
Betaalde borgsommen	2.605	2.605
Totaal vorderingen	<u>964.381</u>	<u>434.592</u>

<u>Liquide middelen</u>	aantal rekeningen		<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	centraal	wijken		
ABN-AMRO	2	-	984.708	4.032.244
Rabo	6	19	590.852	615.571
SKG	3	-	23.107	513.757
ING	-	1	11.725	29.369
Kas en kruisposten	1	5	23.411	5.356
Totaal	10	25	<u>1.633.804</u>	<u>5.196.298</u>

Het saldo aan liquide middelen is sterk verlaagd door de aankoop van deposito's voor het Kapitaal voor de binnenstadskerken.

Toelichting op de Balans - Passiva

Eigen Vermogen

<u>Algemene reserves</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Stand begin boekjaar	11.579.865	11.157.073
Exploitatiesaldo na resultaatbestemming	390.409-	422.792
Totaal PGU, inclusief wijkreserves	<u>11.189.456</u>	<u>11.579.865</u>

<u>Exploitatiesaldo boekjaar</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
PGU-Centraal	527.739-	474.204
Wijkgemeenten	145.706	51.738
Janskerk	8.376-	103.151-
Totaal exploitatiesaldo	390.409-	422.792

Het exploitatiesaldo is het saldo van resultaat dat zonder specifieke bestemming wordt toegevoegd aan de algemene reserves. Voor de toevoegingen per wijk wordt verwezen naar bijlage 2. Voor de stand van de algemene reserves per wijk: zie bijlage 1.

De Janskerk valt direct onder het College van Kerkrentmeesters. Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve van PGU-Centraal.

<u>Herwaarderingsreserve gebouwen</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Stand begin boekjaar	1.533.000	1.896.000
Mutatie waardering	209.000	363.000-
Totaal herwaarderingsreserve	<u>1.742.000</u>	<u>1.533.000</u>

De herwaarderingsreserve is toegenomen door de stijging van de WOZ-waarde van zes woningen die boven de oorspronkelijke verkrijgingsprijs zijn gewaardeerd.

Bestemmingsfonds Kapitaal onderhoud rijksmonumentale binnenstadskerken

Voor de financiering van het groot onderhoud van de rijksmomentale binnenstadskerken zijn de Hervormde Gemeente (nu PGU), de Provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in 1991 een overeenkomst aangegaan, waarin partijen zich wederzijds verplichten tot het in stand houden van een ten dele in vruchtgebruik gegeven kapitaal.

Het rendement op de belegging van dit kapitaal wordt via een verdeelsleutel als extra dotatie toegevoegd aan de onderhoudsvoorzieningen via de exploitatie van de betreffende wijken.

		<u>31-12-2022</u>			<u>31-12-2021</u>
Kapitaal onderhoud binnenstadskerken		<u>4.800.949</u>			<u>4.800.949</u>
<u>Specificatie kapitaal</u>		<u>Storting</u>	<u>Vruchtgbr</u>	<u>Totaal</u>	
Hervormde Gemeente Utrecht	1991	781.410	-	781.410	
Gemeente Utrecht	1991	-	299.495	299.495	
Provincie Utrecht	1991	-	335.797	335.797	
CP Domkerk (vruchtgebruik intern PGU)	2000	90.756	-	90.756	
Donateursfonds vijf kerken herleven	2000	262.140	-	262.140	
Gemeente Utrecht	2001	-	680.670	680.670	
Wijkgemeente Nicolaïkerk	2001	22.689	-	22.689	
Onderhoudsfonds mon. kerken (1990/1999)	2002	447.992	-	447.992	
Gemeente Utrecht	2005	250.000	-	250.000	
PGU (uit verkoopopbrengst Stefanuskerk)	2008	630.000	-	630.000	
Gemeente Utrecht	2009	500.000	-	500.000	
Provincie Utrecht	2009	500.000	-	500.000	
Totaal		3.484.987	1.315.963	4.800.949	

Het kapitaal maakt als bestemmingsfonds deel uit van het eigen vermogen van de PGU. Ook het deel dat in vruchtgebruik is ontvangen wordt daartoe gerekend, omdat Provincie en Gemeente de in vruchtgebruik overgedragen gelden niet kunnen opeisen, zolang het kapitaal wordt gebruikt voor het onderhoud, zoals vastgelegd in de overeenkomst.

Voor de belegging van het kapitaal is door de subsidiënten een zeer defensief mandaat vastgesteld. In 2022 was het kapitaal verdeeld over een aantal bankrekeningen. Eind 2022 en begin 2023 is het kapitaal herbelegd in deposito's.

In 2022 is € 8.670 aan negatieve rente betaald. Dit is als negatief rendement (-0,18%) toegerekend aan het Kapitaal Rijksmonumentale Kerken en ten laste gebracht van de vier onderhoudsvoorzieningen.

<u>Historisch rendement</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Kapitaal Rijksmonumenten	0,20%	0,05%	0,02%	-0,15%	-0,24%	-0,18%

Bestemmingsfondsen CP Domkerk

In 2022 zijn voor het Citypastoraat Domkerk twee nalatenschappen toegezegd en deels ontvangen met specifiek omschreven bestemmingen. Daarvoor zijn drie bestemmingsfondsen ingesteld, die nader zijn omschreven in de wijkjaarrekening. Bij de afwikkeling in 2023 zijn nog nabetalen te verwachten.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Bestemmingsfondsen CP Domkerk	<u>320.889</u>	<u>-</u>

Bestemmingsreserves PGU

De baten en lasten die worden verrekend met de bestemmingsreserves van en voor de gehele PGU lopen via een aparte hulpkostenplaats (zie bijlage 2, voorlaatste kolom), waarvan het eindsaldo per definitie nul is. Dit voorkomt een onzuiver en jaarlijks wisselend beeld van de exploitatie van de kostenplaats PGU-Centraal.

Specificatie bestemmingsreserves PGU	31-12-2021	bij	af	31-12-2022
1. Kapitaal niet-binnenstadskerken	703.860	-	-	703.860
2. Ad Voogt fonds	576.539	9.099	53.272-	532.366
3. Verevening rendement wijkreserves	146.580		630.649-	484.069-
4. Langdurig ziekteverzuim	134.022	30.405	18.153-	146.274
5. Eigen risico verzekering gebouwen	-	15.000	1.392-	13.608
6. Herontwikkeling Bethelkerk	400.000	-	-	400.000
7. Studiefonds predikanten	30.571	-	1.200-	29.371
8. Wachtgeld predikanten	38.352	-	-	38.352
9. Archivering PGU	27.012	-	13.296-	13.716
10. Pastoraat zorgcentra	15.288	-	-	15.288
11. Publiciteit / PUP	5.000	-	5.000-	-
Bestemmingsreserves PGU	2.077.224	54.504	722.962-	1.408.766

1. Kapitaal onderhoud niet-rijksmonumentale kerken

Voor de niet-rijksmonumentale kerken, die niet in aanmerking komen voor BRIM-subsidie vanuit de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, is door de PGU ook een kapitaal gevormd, waarvan het rendement wordt gebruikt voor de financiering van het onderhoud.

Het kapitaal van € 703.860 is in de algemene portefeuille van de PGU belegd. Het beleggingsresultaat wordt via de exploitatie van de wijken extra gedoteerd aan de onderhoudsvoorzieningen. Het rendement was in 2022 negatief, waardoor € 17.530 moest worden onttrokken aan de voorzieningen.

2. Ad Voogt fonds

Het doel van het Ad Voogt fonds is het financieel ondersteunen van vernieuwingsprojecten binnen de Protestantse Gemeente Utrecht.

	2022	2021
Stand begin boekjaar	576.539	656.313
Collecten vernieuwing stedelijk kerkenwerk / AV-fonds	9.099	4.976
Bestedingen aan projecten - zie hieronder	53.272-	84.750-
Totaal Ad Voogt fonds	532.366	576.539

In 2022 lopende en goedgekeurde projecten:	t/m 2021	2022	2023 e.v	Totaal
Projectplan De Haven - Kerk voor de wijk	65.625	9.375	-	75.000
Pioniersplek Fluisterstille Stem	40.000	8.000	-	48.000
Audio- en video-voorzieningen kerkdiensten	90.000		10.000	100.000
Tentoonstelling Jacobi: Maria's van Utrecht		3.397	-	3.397
Pioniersplek Op Adem		15.000	30.000	45.000
Pioniersplek Verhalenhuis		7.500	37.500	45.000
Jubileumproject Janskerkgemeente		5.000	-	5.000
Projectplan Johannes in de wijk		5.000	10.000	15.000
Verbouwing t.b.v. Johannes in de wijk			6.000	6.000
Tentoonstelling Jacobi: Troosten en verstoren			1.400	1.400
Totaal		53.272	94.900	343.797

3. Verevening rendement wijkreserves

Via deze reserve wordt het rendement op de wijkreserves over meerdere jaren geëgaliseerd. Zie toelichting bij de financiële baten.

Door de slechte beleggingsresultaten in 2022 is de reserve nu negatief. Via het vereveningsmechanisme wordt de reserve in de komende jaren weer aangevuld.

4. Reserve Langdurig ziekteverzuim

Bij ziekteverzuim van werknemers en predikanten langer dan zes weken worden uit deze reserve de kosten voor vervangingen en de reïntegratieuitgaven betaald. Deze reserve wordt vanuit de exploitatie aangevuld via een toeslag op de loonkosten en de traktementsbijdragen.

	2022	2021
Stand begin boekjaar	134.022	120.711
Toeslag op loonkosten en traktementen	30.405	31.468
Compensatie loonkosten en begeleiding	18.153-	18.158-
Totaal	146.274	134.022

5. Eigen risico verzekering gebouwen

De premie voor de verzekering van de opstal en inventaris van de gebouwen bij Donatus is vanaf 2022 verlaagd door een hoger eigen risico te accepteren. Dit eigen risico wordt als PGU collectief afgedekt via een nieuwe bestemmingsreserve. Deze wordt opgebouwd door jaarlijks € 15.000 uit de uitgespaarde premies toe te voegen tot maximaal € 50.000.

6. Project herontwikkeling Bethelkerk

Het CvK heeft besloten vanuit de algemene reserve van de PGU maximaal € 400.000 bij te dragen aan het project voor de herontwikkeling van de Bethelkerk. Ook de wijk Kerk op Zuilen heeft een bestemmingsreserve voor dit project gevormd voor maximaal € 350.000; zie verderop.

Het project kent de nodige onzekerheden. Het betreft dan ook voorwaardelijke reserveringen, waarbij nog aan strikte voorwaarden moet worden voldaan, voor het CvK definitief kan instemmen met de investeringen. Zie verder de toelichting op het project bij de vlottende activa.

7. Studiefonds predikanten

In 2022 is € 1.200 besteed aan scholing en vorming van de predikanten.

8. Wachtgeld predikanten

Reserve voor eventuele wachtgeldverplichtingen na afloop van de tijdelijke aanstelling van een predikant.

9. Archivering PGU

Het project voor het op orde brengen van de archieven van de PGU en de wijken, waar initieel € 60.000 voor was gereserveerd, vordert gestaag.

10. Pastoraat zorgcentra

Collectieopbrengsten voor het pastoraat en de kerkdiensten in de zorgcentra. De USRK, die deze activiteiten coördineert, heeft sinds 2020 geen beroep gedaan op deze gelden, misschien vanwege de beperkingen door corona.

11. Publiciteit / PUP

Deze reserve is in 2022 afgebouwd door hieruit voor de laatste keer een deel van het exploitatietekort van de PUP te dekken.

Bestemmingsreserves wijken

De wijkraden van kerkrentmeesters kunnen bij de resultaatbestemming voorstellen doen voor de eigen bestemmingsreserves van de wijk. Deze worden door het CvK beoordeeld bij de bespreking van de jaarrekening.

In het algemeen geldt dat in een later stadium voor de besteding van een wijkreserve een uitgewerkt projectplan met begroting opgesteld en goedgekeurd moet worden.

<u>Bestemmingsreserves</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>bij</u>	<u>af</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>Toelichting mutaties</u>
Janskerkgemeente					
Vernieuwing gemeente	32.000		20.000-	12.000	besteding bij lustrum
Jacobikerkerk					
Tweede predikant	92.190	14.000		106.190	resultaatbestemming
Gebouw en interieur	19.371			19.371	
Coördinator ViaJacobi	10.000			10.000	
Citypastoraat Domkerk					
Personeel	112.500			112.500	
Verevening Open Dom	135.000			135.000	
Verevening verhuur	105.000			105.000	
Kapellen	44.500			44.500	
Eredienst	25.000			25.000	
Zaterdagmiddagmuziek	37.994	909		38.902	verevening resultaat
Kerk op Zuilen					
Herontwikkeling Bethelkerk	350.000			350.000	
Johannescentrumgemeente					
Verbouwing	45.000	10.000		55.000	ontvangen subsidie
Kosten beheerder		40.000		40.000	resultaatbestemming
Verduurzaming		20.000		20.000	resultaatbestemming
Nieuwe Kerk					
Uitwerking beleidsplan	69.000			69.000	
Gebouw/verduurzaming	33.670			33.670	
Pioniersplek Op Adem	15.000	2.922	6.000-	11.922	bijdrage pioniersplek
Avondmaalsstel	2.922		2.922-		naar reserve Op Adem
Tuindorpkerk					
Kerkelijk werker		40.000		40.000	resultaatbestemming
Verduurzaming	35.000			35.000	
Interieur	5.445			5.445	
Kerkorgel (best.fonds)	13.845		13.845-		besteding legaat
Wilhelminakerk					
Wilhelminakerk	17.730		17.730-		naar algemene reserve
Nicolaïkerk					
Verevening verhuur	12.656			12.656	
Kerkelijk werker		50.000		50.000	resultaatbestemming
Utrecht-West					
Projectplan West	179.191		40.000-	139.191	conform begroting
Bestemmingsreserves wijken	<u>1.393.014</u>	177.831	100.497-	<u>1.470.347</u>	

Toelichting resultaatbestemming wijken

De Janskerkgemeente heeft € 20.000 uit de bestemmingsreserve voor gemeentevernieuwing besteed aan de activiteiten in het kader van het lustrum van de gemeente.

Uit het positieve resultaat voegt de Jacobikerk € 14.000 toe aan de reserve voor de tweede predikantsplaats.

De Johannescentrumgemeente vormt uit het positieve resultaat twee nieuwe reserves: € 40.000 voor de aanstelling van een extra beheerder en € 20.000 voor verduurzaming van het kerkgebouw. Daarnaast wordt de ontvangen subsidie van € 10.000 voor de verbouwing ten behoeve van het project Johannes in de wijk toegevoegd aan de bestaande reserve voor dit doel.

De Nieuwe Kerk brengt de bijdrage aan de pioniersplek Op Adem ten laste van betreffende bestemmingsreserve. Een inmiddels overbodige reserve wordt opgeheven.

De Tuindorpkerk bestemt uit het resultaat € 40.000 voor de aanstelling van een kerkelijk werker. Het legaat uit 2020 is besteed aan een uitbreiding van het kerkorgel, in overstemming met het testamentaire doel.

De bestemmingsreserve van de Wilhelminakerk had geen duidelijk doel meer en is opgeheven.

De Nicolaikerk bestemt uit het resultaat € 50.000 voor de aanstelling van een kerkelijk werker.

Overeenkomstig de begroting en het projectplan onttrekt Utrecht-West in 2022 € 40.000 aan de bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voor de kerkgebouwen, woningen en orgels wordt het onderhoud over meerdere jaren geëgaliseerd door middel van voorzieningen, gebaseerd op meerjarige onderhoudsbegrotingen.

	Stand 31-12-2021	Dotaties door wijk	Dotaties kapitaal	Subsidies	Uitgaven	Stand 31-12-2022
Gebouwen						
Domkerk	32.784	110.200	4.600-	321.656	169.419-	290.621
Jacobikerk	272.289	60.200	1.600-	10.790	26.915-	314.764
Nicolaikerk	488.745	60.200	1.300-	21.796	21.654-	547.787
Janskerk	488.708	60.200	1.300-	27.189	64.664-	510.133
Tuindorpkerk	199.284	37.200	13.900-		22.952-	199.632
Johanneskerk	145.867	37.100	13.900-		60.043-	109.024
Nieuwe Kerk	133.151	43.400	16.200-	7.470	51.617-	116.204
Wilhelminakerk	107.401	19.000	7.100-		15.820-	103.481
Oranjekapel	97.619	16.400	6.100-		10.129-	97.790
Woningen	284.656	30.000			12.635-	302.021
	2.250.503	473.900	66.000-	388.901	455.848-	2.591.456
Kerkorgels	183.589	26.100			4.386-	205.303
Domkerk interieur	88.959	12.000			4.441-	96.518

Voor de vier rijksmonumentale binnenstadskerken kerken geldt een meerjaren begroting voor het onderhoud, die in 2020 is geactualiseerd. Naast de dotaties van de wijken wordt het (in 2022 negatieve) rendement op het Kapitaal voor de binnenstadskerken gedoteerd.

Het restauratieproject Domkerk 2017-2022 is afgerond. De verantwoording is ingediend bij de subsidiënten. Verwacht wordt dat op basis daarvan in 2023 de slottermijnen van de toegekende subsidies worden uitbetaald. Met uitzondering van de BRIM-subsidie van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, waarvan de afrekening nog bepaald moet worden, zijn de subsidies al geboekt ten gunste van de voorziening en tevens als vordering geactiveerd.

Specificatie subsidies Domkerk	Ontv 2022	NTO 2023	Totaal
RCE - BRIM 2017-2022	57.956	pm	57.956
RCE - SIM 2018		210.000	210.000
Provincie Utrecht Erfgoedparels		43.700	43.700
Gravin van Bylandt Stichting		10.000	10.000
	57.956	263.700	321.656

De subsidies voor de Jacobi-, Nicolaï- en Janskerk betreffen de BRIM-subsidies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Voor de kerkgebouwen buiten de singels geldt een meerjaren onderhoudsbegroting vanaf 2016. Het merendeel van de dotaties komt direct ten laste van de betreffende wijk. Daarnaast wordt het (in 2022 negatieve) rendement op het Kapitaal niet rijksmonumentale kerken gedoteerd.

Inmiddels is ook de Tuindorpkerk aangemerkt als rijksmonument en is BRIM-subsidie aangevraagd voor het onderhoud. Als deze subsidie wordt verstrekt komt de dotatie uit het Kapitaal voor de niet-rijksmonumenten te vervallen.

De Nieuwe Kerk ontving alsnog een subsidiebijdrage voor de investering in zonnepanelen.

Onder de voorziening voor de woningen van de PGU vallen negen pastorieën en voormalige kosterswoningen. De meerjarenbegroting is door aan- en verkopen niet actueel. De dotatie van € 30.000 ten laste van PGU-centraal wordt op dit moment geacht voldoende te zijn.

De orgelvoorziening heeft betrekking op de twintig orgels en vleugels in de kerken van de PGU.

Alleen de Domkerk heeft een voorziening met meerjarenbegroting voor het interieur.

Schulden

<u>Langlopende schulden</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Wijkvereniging Nieuwe Kerk, belegging (incl. rendement)	197.374	220.121
Garantiesom van Stichting BB EUG	50.000	50.000
Totaal langlopende schulden	247.374	270.121

De Wijkvereniging Nieuwe Kerk neemt deel in de algemene beleggingsportefeuille van de PGU. Het aandeel van de wijkvereniging in het rendement wordt jaarlijks verrekend met de vordering op de PGU.

De Stichting Belangenbehartiging EUG heeft een waarborgsom van € 50.000 aan de PGU verstrekt als ontvangen als zekerheid voor de salariskosten van de katholieke pastores, die aan de externe stichting Providebit worden doorbelast.

<u>Kortlopende schulden</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Crediteuren PGU-Centraal	47.789	194.401
Vakantierechten, vakantiegeld, loonheffingen en premies	98.333	120.292
Nog te betalen kosten	135.548	51.416
NOW-voorschotten	-	81.652
Vooruit ontvangen	38.674	17.953
Overlopende Kerkbalans-bijdragen	11.081	13.640
Subsidies onderhoud Buurkerk	32.423	29.765
Ontvangen borg	21.450	15.750
Totaal kortlopende schulden	385.298	524.868

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Wijkplaats

In 2022 is overeenstemming bereikt met de Diaconie over de aankoop per januari 2023 door de PGU van het gebouw de Wijkplaats aan de Johannes Camphuysstraat, ooit gebouwd in plaats van de toenmalige Vredeskerk. Daarmee vallen vanaf 2023 alle kerkelijke gebouwen van de PGU onder de verantwoordelijkheid van het CvK. De Wijkplaats blijft de vieringplek van de Wijkgemeente Utrecht-West. Het gebouw zal rechtstreeks door het CvK worden beheerd; deze opzet komt overeen met die van de Janskerk.

Prinsenhof

Voor de realisatie en exploitatie van het gezondheidscentrum Prinsenhof heeft de PGU in 2015 de 'Protestantse Stichting Exploitatie Prinsenhof' opgericht. Deze kerkelijke steunstichting is een zogenaamde met de PGU 'verbonden partij'. Alle baten alsmede een eventueel liquidatiesaldo, komen ten goede aan de PGU. Het bestuur bestaat uit leden van het moderamen van het CvK.

In opdracht van de stichting is het gezondheidscentrum gebouwd op het perceel aan de Eykmanlaan dat eigendom is van de PGU. Vanaf de oplevering medio 2016 is de Prinsenhof voor tenminste 10 jaar verhuurd aan een samenwerkingsverband van zorgverleners.

De PGU beoogt via deze stichting een deel van haar financiële reserves op een verantwoorde wijze te investeren en een stabiel rendement te verwerven, naast de beleggingen in effecten.

De PGU heeft in 2016 een lening verstrekt van € 2.200.000 voor de realisatie van de Prinsenhof. De investeringen die door de PGU zijn gedaan ter voorbereiding van de herontwikkeling en de bouwrente zijn hierin opgenomen.

De stichting is dus eigenaar van het in 2016 opgeleverde gezondheidscentrum. Sindsdien ontvangt de stichting huur van de zorgverleners.

Vanaf 1 juli 2016 wordt de lening in 30 jaar annuïtair afgelost, tegen een rente van 4% per jaar.

De stichting huurt het perceel van de PGU voor initieel € 10.000 per jaar; de huur wordt jaarlijks geïndexeerd.

Verwacht wordt dat de exploitatie door de Stichting gedurende een aantal jaren negatief zal zijn door de hoge rentelasten. Zie verder de eigen jaarrekening van de Stichting Exploitatie Prinsenhof.

Specificaties Baten en Lasten

BATEN

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Gebouwen				
Verhuur en catering	1.149.650	1.071.797	884.282	622.821
Overige exploitatie	274.300	188.796	262.450	89.261
Verhuur pastorieën	34.500	34.633	39.000	31.894
Totaal	1.458.450	1.295.226	1.185.732	743.977

In 2022 kwam er een einde aan de coronacrisis, en daarmee aan de beperkingen op de exploitatie van de kerkgebouwen, onder andere in de vorm van verhuur en catering. De inkomsten uit gebouwen kwamen weer uit op het niveau van voor de coronajaren.

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Bijdragen				
AKB - Kerkbalans	1.513.627	1.431.892	1.412.670	1.427.914
Solidariteitskas	11.000	12.571	8.000	9.978
Paascollecte	16.000	17.730	8.000	9.564
Bijdragen via wijk	259.679	206.074	178.444	438.014
Collecten	79.700	111.404	71.200	87.652
Overige bijdragen	-	3.998	-	355-
Totaal	1.880.006	1.783.668	1.678.314	1.972.768

De opbrengsten van de Actie Kerkbalans stegen in 2022 licht en kwamen daarmee ook iets hoger uit dan was begroot.

Het totaal aan Kerkbalans-bijdragen blijft al vele jaren op peil, maar de ontwikkelingen verschillen sterk van wijk tot wijk: zie bijlage 3.

Tot vorig jaar kwam de lichte stijging van 1,3 miljoen euro in 2014 tot ruim 1,4 miljoen euro ongeveer overeen met de inflatie, maar in 2022 is de gestegen inflatie niet volledig gecompenseerd.

De Kerkbalans-bijdragen worden opgebracht door een gestaag dalend aantal leden.

De bijdragen via de wijk waren lager dan in 2021, omdat in 2022 niet, zoals in het jaar daarvoor, extra acties zijn gehouden om de gevolgen van corona te beperken.

BATEN - vervolg

	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2022	2022	2021
Financiële baten				
Rendement beleggingen PGU	239.000	1.137.225-	270.000	497.951
Aandeel derden in rendement	5.000-	22.747	5.500-	10.073-
Rente op bankrekeningen	10.000-	8.670-	10.000-	11.336-
Rendement lening Prinsenhof	75.800	77.779	78.000	79.668
Overige financiële baten	1.100-	9.546	2.000-	9.966
Totaal	298.700	1.035.824-	330.500	566.176

De financiële reserve van de PGU, exclusief het geormerkte Kapitaal voor de Rijksmonumentale kerken, bestond op 1-1-2022 voor ca. € 11.000.000 aan beleggingen in de beleggingsportefeuille en voor ca. € 2.000.000 uit uitstaande leningen. Ongeveer de helft van deze € 13.000.000 bestaat uit reserves van de wijken. Elke wijk dient een financiële buffer aan te houden ter grootte van de jaarlijkse vaste kosten. Op dit moment voldoen alle wijken aan aan dit criterium. Zie weerstandsfactor per wijk in bijlage 1.

Het rendement op de financiële reserves wordt geacht een substantiële bijdrage te leveren aan de exploitatie van PGU-centraal en van de wijken. Bij de begroting wordt steeds uitgegaan van 2,5% rendement op de beleggingsportefeuille. Voor 2022 werd gerekend op € 330.000 aan financiële baten. Door de Oekraïne oorlog en de daarmee samenhangende energiecrisis was 2022 een slecht beleggingsjaar. Op de portefeuille werd een verlies geleden van € 1.100.000 (-10,33%). Het resultaat op de leningen kon dit verlies slechts beperkt dempen. Zie verder de toelichting bij de financiële activa.

Voor het rendement op de reserves van de wijken wordt volgens afspraak als grondslag 90% van de rekening courant stand per begin boekjaar aangehouden. Daarover wordt het gewogen gemiddelde rendement van de beleggingsportefeuille en de lening voor de Prinsenhof vergoed. Over 2022 leidde dit tot een verlies voor de wijken van € 484.000 (-8,13%). Dit resultaat gaat niet direct naar de wijkexploitaties, maar naar de bestemmingsreserve voor de verevening van deze wijkrendementen.

Jaarlijks wordt aan de wijken het gemiddelde rendement van vijf voorgaande jaren uitgekeerd uit de vereveningsreserve. Daarmee wordt het jaarlijkse rendement van de wijken geëgaliseerd en voorspelbaar. Zo was al voor de aanvang van het boekjaar 2022 bekend dat de wijken € 146.500 gingen ontvangen, het gemiddelde over de jaren 2016 t/m 2020.

In totaal is in 2022 € 484.000 + € 146.500 = € 630.500 aan de reserve onttrokken. De vereveningsreserve is nu negatief. Dit leidt in volgende jaren tot een lagere uitkering aan de wijken, zodat de reserve uiteindelijk weer op peil komt.

De negatieve rente op bank(spaar)rekeningen is het gevolg van de verplichting het Kapitaal voor de binnenstadskerken defensief te beleggen. De debetrente wordt als negatief rendement op dit kapitaal aangemerkt. Dit leidt tot een onttrekking aan de vier voorzieningen. De verdeling vindt nu plaats naar rato van het begrote onderhoud. Eenmaal per vier jaar (vanaf 2024) wordt op basis van de werkelijke onderhoudskosten een nieuwe verhouding van toedeling bepaald.

Het Kapitaal voor de overige kerken maakt dat deel uit van de algemene beleggingsportefeuille. Het verlies is naar rato van de onderhoudsbegrotingen ten laste gebracht van de voorzieningen.

BATEN - vervolg

Subsidies	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2022	2022	2021
PGU en wijkverenigingen/stichtingen	152.700	221.161	139.200	116.524
Externe subsidies	200.300	143.127	197.200	272.442
Ad Voogt fonds	24.000-	7.500-	20.350	-
Totaal	329.000	356.788	356.750	388.966

<u>Specificatie subsidies:</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
PGU: NOW-tegemoetkomingen rijksoverheid	pm	46.470
PGU: PKN voor studentenpastoraat	40.211	54.140
PGU: Diakonie en Missionair Fonds voor PUP	15.000	15.000
PGU: Balije van Utrecht	2.852	2.689
EUG: Stichting Providebit voor RK pastores	55.698	56.694
EUG: Subsidies voor lustrumactiviteiten	18.000	
Jacobi: PKN / Mij. Van Welstand voor ViaJacobi	30.700	19.600
Jacobi: Wijkvereniging Jacobikerkerk	8.000	8.000
CP Dom: Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek	35.200	35.200
CP Dom: Vrienden van de Dom	25.000	25.000
CP Dom: Prins Bernard Cultuurfonds	2.500	
Johannes: Balije van Utrecht voor verbouwing	10.000	
Nicolai: Wijkstichting Nicolaïkerk	25.000	20.000
Nicolai: Stichting Marcuskerk voor busvervoer	21.000	
Nicolai: PKN voor Muziekkfonds	2.250	
Nicolai: doorgestorte subsidies ivm Utrecht-900	6.764	
West: Wijkstichting Oog in Al	20.262	13.324
De Haven: Diakonie (PDU)	10.000	15.250
Op Adem: PKN en Mij. van Welstand	13.800	
Op Adem: Nieuwe Kerk	6.000	
Op Adem: Fonds Woudschoten	2.250	
Fluisterstille Stem: PKN en Mij. van Welstand	13.800	
Ad Voogtfonds: totaal ontvangen subsidies	45.772	84.750
Ad Voogtfonds: totaal uitgekeerde subsidies	53.272-	84.750-
Overige subsidies 2021		77.599
Totaal	356.788	388.966

De NOW-subsidie over 2021 en 2022 is verantwoord bij de incidentele baten.

Naast externe subsidies worden door de wijken ook interne PGU subsidies ontvangen uit het Ad Voogt fonds. Zie balans voor de specificaties. In de consolidatie worden de meeste Ad Voogt betalingen en ontvangsten gesaldeerd. Het verschil betreft de bijdrage van € 7.500 aan de pioniersplek Verhalenhuis, waarvoor een externe stichting is opgericht.

De subsidies voor het onderhoud van de kerkgebouwen worden verantwoord bij de specificaties van de voorzieningen.

LASTEN

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Gebouwen				
Onderhoud kerken en woningen	616.340	420.981	490.400	511.015
Huur kerken	84.810	67.456	72.050	56.946
Huur wijkgebouwen	67.600	54.064	63.750	36.584
Huur pastorieën	10.320	4.908	14.000	13.606
Kerkorgels	26.980	26.869	26.920	26.270
Interieur en inventaris	39.970	46.296	32.550	91.790
Energie en water	318.540	202.001	220.450	200.335
Belastingen en verzekeringen	87.930	48.393	84.600	83.297
Kosten beheer	109.160	100.820	90.748	77.353
Overige kosten	1.080	1.615	10.000	4.573
Af: doorbelasting aan Diaconie	12.900-	13.563-	12.000-	13.207-
Totaal	1.349.830	959.841	1.093.468	1.088.561

De onderhoudskosten bestaan voor het grootste deel uit de dotaties aan de voorzieningen, van waaruit het onderhoud wordt gefinancierd.

De stijging van de energieprijzen heeft grote gevolgen voor de PGU. Om deze kosten in de hand te houden zijn stevige maatregelen genomen. Voor 2022 golden nog eerder afgesloten energiecontracten, waardoor door de al ingezette besparingen de energiekosten zelfs iets gedaald zijn. Maar voor 2023 gelden wel veel hogere tarieven. Daar is in de begroting rekening mee gehouden, maar het is een forse uitdaging om die begroting niet te overschrijden.

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Predikanten				
Predikanten PGU	939.750	738.984	924.338	928.608
Predikanten tijdelijk	17.100	33.197	4.700	18.003
Preekbeurten	41.660	41.403	39.560	35.690
Totaal	998.510	813.584	968.598	982.300

Eind 2022 waren 11 predikanten verbonden aan de PGU, tezamen voor 7,75 FTE. Omdat twee predikantsplaatsen nog vacant bleven en omdat de studentenpredikant is opgevolgd door een kerkelijk werker kwamen de kosten lager uit dan begroot.

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Medewerkers				
Medewerkers PGU	1.308.156	1.167.480	1.104.425	1.061.572
Medewerkers inhuur	11.940	39.654	8.600	10.269
Musici speelbeurten	10.260	15.363	8.920	10.657
Overige personeelskosten	30.530	20.158	13.820	18.869
Af: doorbelasting aan Diaconie	98.900-	105.389-	92.000-	98.000-
Af: doorbelasting overig	9.790-	16.537-	200-	9.069-
Totaal	1.252.196	1.120.729	1.043.565	994.298

De medewerkers in loondienst zijn pastoraal werkers, koster/beheerders, kerkmusici en bureau-medewerkers. Eind 2022 betrof het 33 medewerkers, samen 14,4 FTE. De kosten zijn hoger dan begroot door de opvolging van de studentenpredikant door een medewerker in loondienst.

LASTEN vervolg

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Gemeenteleven				
Kerkdiensten	35.550	29.667	36.095	30.359
Wijkwerk	33.770	27.163	37.114	13.393
Jeugd	27.490	20.592	19.634	8.691
Kerkblad	38.490	35.525	20.390	32.400
Wijkactiviteiten	118.470	192.726	170.900	37.870
Totaal	253.770	305.674	284.133	122.712

Onder kosten voor gemeenteleven vallen vooral de uitgaven van de wijken rond de activiteiten in en voor de eigen wijkgemeente. Deze kosten zijn gestegen ten opzichte van het vorige jaar, omdat na corona weer veel meer mogelijk was en in meerdere wijken nieuwe projecten zijn gestart.

Centraal worden hier de kosten en baten van 'De PUP' geboekt. Het exploitatietekort bedroeg € 26.000. Daarvoor is een bijdrage van € 15.000 ontvangen van de Diaconie, dus komt € 11.000 voor rekening van de PGU, gedeeltelijk gedekt uit de bestemmingsreserve voor de PUP.

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Administratie en beheer				
Administratie en vergaderingen	10.840	11.187	10.543	15.249
Drukwerk en kopiëren	38.170	35.444	35.330	30.038
Porti en verzendkosten	20.560	16.759	19.175	13.555
Representatie en publiciteit	11.390	11.950	15.350	14.777
Automatisering / ICT	68.930	75.418	58.485	66.332
Inkoop	22.680	29.511	25.500	17.186
Vrijwilligers	12.980	5.318	15.863	3.463
Overig beheer	56.380	81.457	44.400	67.665
Af: doorbelasting	21.500-	18.474-	20.000-	19.267-
Totaal	220.430	248.569	204.645	208.998

Onder 'Overig beheer' vallen de kosten van externe advisering. Dit betreft onder andere het onderzoek naar mogelijke aanpassing van de Wilhelminakerk en extra accountantscontrole vanwege de NOW.

	Begroting 2023	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Verplichtingen				
PKN quotum	77.500	88.600	77.500	74.761
PKN Solidariteitskas	20.000	18.566	20.000	19.200
Andere verplichtingen	3.180	9.300	11.900	9.000
Totaal	100.680	116.466	109.400	102.961

De verplichtingen betreffen vooral de bijdragen aan de PKN.

In de wijkjaarrekeningen valt onder de verplichtingen ook het aandeel in de gemeenschappelijke kosten van de PGU. In de consolidatie valt deze interne doorbelasting weg. In 2022 werd € 150.000 aan centrale kosten toegerekend aan de wijken. De verdeling is gebaseerd op het totaal aan baten per wijk en op (de ondersteuning door het Bureau voor) kerkgebouw en personeel.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
<u>Incidentele baten en lasten</u>	153.873	-
Incidentele baten	153.873	-
Incidentele lasten	25.540-	48.387-
Nalatenschappen	364.027	17.369
Mutatie waardering woningen	221.000	-
Totaal incidenteel	713.360	31.018-

De ontvangen NOW-bijdrage die nog betrekking had op het boekjaar 2021 is als incidentele bate toegerekend aan de wijken die door corona in dat jaar verhuurinkomsten hebben gemist. Voor 2022 wordt nog een NOW-bijdrage verwacht van € 100.000. Deze is geboekt als (deels nog te ontvangen) incidentele bate van PGU-centraal.

De besteding van het bestemmingsfonds gevormd uit het een legaat voor het orgel van de Tuindorpkerk is geboekt als incidentele last. De andere incidentele lasten zijn de activering van de positieve exploitatie van de Bethelkerk en van de eindafrekening van de beëindigde pioniersplek Fluisterstille Stem.

Er zijn vier nalatenschappen ontvangen. Uit twee nalatenschappen voor het het Citypastoraat Domkerk, die nog niet geheel zijn afgewikkeld, zijn in overeenstemming met de testamentaire bepalingen bestemmingsfondsen gevormd.

Zeven woningen van de PGU zijn in waarde gestegen. Zie toelichting materiële vaste activa.

RESULTAATBESTEMMING

	Realisatie 2022	Realisatie 2021
<u>Verdeling resultaat</u>	823.459-	232.351-
Uit bestemmingsreserves	823.459-	232.351-
Naar bestemmingfondsen/reserves	553.223	313.598
Mutatie herwaarderingsreserve	209.000	363.000-
Naar algemene reserves	390.409-	422.792
Totaal resultaat	451.645-	141.039

Via de resultaatbestemming wordt het resultaat van het boekjaar verrekend met het eigen vermogen.

De onttrekkingen en toevoegingen per bestemmingsreserve, alsmede de mutatie van de herwaarderingsreserve, zijn toegelicht bij de specificaties van het eigen vermogen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein

Aan: de algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 76517799

Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de Protestantse Gemeente te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van de Protestantse Gemeente te Utrecht in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Protestantse Gemeente te Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op de waarderingsgrondslagen, waarin uiteen is gezet dat de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN. De jaarrekening is opgesteld voor het college van kerkrentmeesters en de algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht en voor het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken met als doel de Protestantse Gemeente te Utrecht in staat te stellen om aan de verantwoordingsverplichtingen te voldoen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de gemeenteleden, het college van kerkrentmeesters en de algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht en het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Het financieel jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het college van kerkrentmeesters en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van kerkrentmeesters en de algemene kerkenraad voor de jaarrekening

Het college van kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN. In dit kader is het college van kerkrentmeesters verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van kerkrentmeesters noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De algemene kerkenraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van kerkrentmeesters en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de algemene kerkenraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 12 mei 2023

Van Ree Accountants

A. Hoogenboom AA

Bijlage 1: Balans en weerstandsvermogen per wijk/kostenplaats

Balans per 31-12-2022	Centraal 00	Jans gem 01	Jacobi 02	CP Dom 04	Zuilen 06	Johannes 08	Nwe kerk 10	Tuindorp 11	Wilhelm 12	Nicolai 13	West 16	Haven 18	Fluister 20	Op Adem 22	Janskerk 21	PGU Tot
Activa																
Materiële vaste activa	5.786.664														20.000	5.806.664
Financiële vaste activa	16.610.552															16.610.552
Vorderingen	642.310	12.101	39.312	612.907	25.121	16.203	4.279		135	24.225				1.991	13.460	1.392.044
Liquide middelen	421.272	27.789	35.276	70.932	5.227	16.827	10.755	13.255	14.922	8.169	7.542	1.157	397	3.636	11.940	649.096
Rekening Courant PGU	-7.189.666	262.852	793.143	1.087.414	729.957	336.963	523.399	500.022	288.774	1.220.146	907.472	50.458	-397	-6.690	496.156	0
Totaal activa	16.271.132	302.742	867.731	1.771.253	760.305	369.992	538.432	513.277	303.831	1.252.540	915.014	51.615	0	-1.063	541.555	24.458.356
Passiva																
Algemene reserve	8.205.645	233.280	383.362	334.818	272.823	136.690	275.676	215.518	123.243	586.069	731.939	73.492	7.310			11.579.865
Saldo baten en lasten	-527.739	-4.266	953	38.288	25.021	1.688	1.607	3.678	62.141	4.463	43.884	-23.377	-7.310	-1.063	-8.376	-390.409
Herwaarderingsreserve	1.742.000															1.742.000
Kapitaal groot onderhoud	5.414.053			90.756												5.504.809
Bestemmingsreserves	704.906	12.000	135.561	781.791	350.000	115.000	114.592	80.445		62.656	139.191					2.496.142
Eigen vermogen	15.538.865	241.013	519.876	1.245.653	647.844	253.378	391.875	299.641	185.384	653.188	915.014	50.115	0	-1.063	-8.376	20.932.407
Voorzieningen onderhoud	313.062		347.855	437.087	111.823	116.384	131.100	210.543	117.828	578.175					529.422	2.893.277
Schulden	419.205	61.729		88.513	638	230	15.458	3.094	618	21.178		1.500			20.509	632.672
Totaal passiva	16.271.132	302.742	867.731	1.771.253	760.305	369.992	538.432	513.277	303.831	1.252.540	915.014	51.615	0	-1.063	541.555	24.458.356

Weerstandsvermogen	Jans gem	Jacobi	CP Dom	Zuilen	Johannes	Nwe kerk	Tuindorp	Wilhelm	Nicolai	West	
Eigen vermogen	241.013	519.876	1.245.653	647.844	253.378	391.875	299.641	185.384	653.188	915.014	
Garanties	50.000				29.000						
Vaste exploitatiekosten	195.096	417.433	553.480	105.009	187.802	336.551	202.522	61.248	298.825	109.087	
Weerstandsfactor	149%	125%	225%	617%	150%	116%	148%	303%	219%	839%	
Definitie weerstandsvermogen						Garanties voor wijk		Garantie door		Garantie	Geldig tm
Het eigen vermogen (algemene reserve en bestemmingsreserves) van een wijkgemeente plus eventuele garanties van derden dienen hoog genoeg te zijn om de vaste kosten voor kerkgebouw, medewerkers en verplichtingen voor een jaar te garanderen						Oec Janskerkgemeente Johannescentrumgemeente.		Stichting BB EUG gemeenteleden		50.000 29.000	nvt 2022

Bijlage 2: Baten en Lasten per wijk / kostenplaats

Realisatie 2022	Centraal 00	Jans gem 01	Jacobi 02	CP Dom 04	Zuilen 06	Johannes 08	Nwe kerk 10	Tuindorp 11	Wilhelm 12	Nicolai 13	West 16	Haven 18	Fluister 20	Op Adem 22	Janskerk 21	B-kerk 05	BR alg *) 29	PGU Tot	
Baten																			
Gebouwen	100.062	3.690	107.607	365.473	23.683	159.653	47.665	78.967	50.734	76.349					266.344	15.000		1.295.226	
Bijdragen	35.754	137.341	315.344	218.859	70.162	99.013	328.063	174.480	62.214	230.732	86.751	11.810	1.489	2.431	125		9.099	1.783.668	
Financiële baten	-551.675	5.700	15.100	31.500	16.800	5.800	7.800	6.800	4.700	24.500	17.100	1.900			8.800		-630.649	-1.035.824	
Subsidies	58.063	78.698	42.097	62.700		15.000				55.014	20.262	19.375	21.800	37.050			-53.272	356.788	
Totaal baten	-357.796	225.430	480.148	678.532	110.645	279.466	383.528	260.247	117.648	386.595	124.113	33.085	23.289	39.481	275.269	15.000	-674.822	2.399.858	
Lasten																			
Gebouwen	838	35.796	121.871	239.887	21.234	85.792	92.830	70.020	37.106	120.502	10.040	10.080		1.571	119.487	6.393	-13.608	959.841	
Predikanten	-643	51.472	174.460	92.305	54.474	28.245	177.308	72.316	2.583	75.680	78.380	490	6.127				388	813.584	
Medewerkers	309.501	89.928	87.703	175.888	12.201	53.866	42.913	38.487	7.859	75.343	2.567	34.337	14.775	32.628	154.173		-11.439	1.120.729	
Gemeenteleven	26.434	46.472	28.626	91.063	808	5.977	41.160	10.205	2.671	29.671	5.944	2.169		1.177			13.296	305.674	
Beheer en administratie	85.720	8.128	28.769	33.228	6.118	13.998	17.477	4.465	9.683	11.840	5.198	5.986	5.909	3.167	8.883			248.569	
Verplichtingen	-150.034	17.900	33.400	45.400	17.100	19.900	23.500	21.700	13.700	27.300	18.100	3.400	700	2.000	22.400			116.466	
Totaal lasten	271.816	249.696	474.828	677.771	111.935	207.778	395.189	217.193	73.602	340.337	120.229	56.462	27.510	40.544	304.943	6.393	-11.363	3.564.863	
Normale baten en lasten																			
Baten	-357.796	225.430	480.148	678.532	110.645	279.466	383.528	260.247	117.648	386.595	124.113	33.085	23.289	39.481	275.269	15.000	-674.822	2.399.858	
Lasten	-271.816	-249.696	-474.828	-677.771	-111.935	-207.778	-395.189	-217.193	-73.602	-340.337	-120.229	-56.462	-27.510	-40.544	-304.943	-6.393	11.363	-3.564.863	
Operationeel resultaat	-629.612	-24.266	5.320	761	-1.290	71.688	-11.660	43.053	44.046	46.259	3.884	-23.377	-4.222	-1.063	-29.674	8.607	-663.458	-1.165.005	
Incidentele baten en lasten																			
Legaten				339.027	25.000													364.027	
Incidentele baten en lasten	84.873		9.633	20.297	1.311		7.267	-13.220	365	8.204			-3.088		21.298	-8.607		128.333	
Mutatie WOZ-waarden	221.000																	221.000	
Resultaat	-323.739	-24.266	14.953	360.085	25.021	71.688	-4.393	29.834	44.411	54.463	3.884	-23.377	-7.310	-1.063	-8.376	0	-663.458	-451.645	
Resultaatbestemming																			
Uit bestemmingsreserves	-5.000	-20.000					-8.922	-13.845	-17.730		-40.000							-717.962	-823.459
Naar bestemmingsreserves			14.000	321.797		70.000	2.922	40.000		50.000								54.504	553.223
Mutatie herwaarderingsres.	209.000																		209.000
Saldo naar algemene reserves	-527.739	-4.266	953	38.288	25.021	1.688	1.607	3.678	62.141	4.463	43.884	-23.377	-7.310	-1.063	-8.376	0	0	-390.409	

*) Hulpkostenplaats t.b.v Bestemmingsreserves:
boekingen tussen algemene/centrale bestemmingsreserves en exploitatie.
Zie balansspecificaties bestemmingsreserves.
Eindsaldo van deze kostenplaats per definitie 0.

Bijlage 3: Kerkbalans bijdragen per wijk

Wijkgemeente	Totaal Kerkbalans-ontvangsten									acht jaar
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Janskerk	70.082	71.781	70.274	71.121	71.504	71.483	69.747	76.329	75.355	108%
Jacobikerk	231.020	226.822	238.074	237.409	237.455	246.766	254.685	257.269	267.923	116%
CP Domkerk	103.905	110.128	110.866	113.078	116.457	114.555	123.489	160.309	148.577	143%
Op Zuilen	78.771	80.223	71.867	67.038	63.789	59.607	57.936	59.392	59.041	75%
Johannescentrum	100.216	96.676	96.529	95.062	94.148	90.426	86.218	88.241	84.571	84%
Nieuwe kerk	136.277	150.810	172.607	202.907	229.632	234.069	253.705	277.239	287.300	211%
Tuindorpkerk	166.441	167.247	162.512	158.527	155.873	149.311	153.952	158.272	157.493	95%
Wilhelminakerk	63.180	63.947	60.776	59.207	56.833	55.098	52.141	52.824	49.819	79%
Nicolaikerk	218.103	230.996	231.875	226.429	202.282	198.293	200.569	205.036	211.007	97%
Utrecht-West	129.304	118.714	115.014	104.872	89.423	87.751	79.923	79.952	77.651	60%
De Haven	2.280	5.215	7.770	11.917	9.744	11.250	11.894	11.044	10.235	449%
PGU totaal	1.299.577	1.322.559	1.338.163	1.347.566	1.327.160	1.318.908	1.344.258	1.425.956	1.429.072	110%

Wijkgemeente	Aantal Kerkbalans-ontvangsten									acht jaar
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Janskerk	121	123	117	114	112	109	105	112	110	91%
Jacobikerk	405	359	359	330	315	313	313	304	293	72%
CP Domkerk	225	225	221	219	229	217	211	245	226	100%
Op Zuilen	327	303	286	245	221	209	204	194	180	55%
Johannescentrum	309	315	306	282	263	247	225	213	201	65%
Nieuwe kerk	230	241	224	251	263	275	285	293	307	133%
Tuindorpkerk	331	317	294	276	260	278	248	250	239	72%
Wilhelminakerk	147	154	148	139	124	113	111	108	98	67%
Nicolaikerk	555	536	513	480	437	401	388	383	358	65%
Utrecht-West	337	294	279	245	212	190	180	162	141	42%
De Haven	4	7	10	13	15	17	18	18	19	475%
PGU totaal	2.991	2.874	2.757	2.594	2.453	2.373	2.288	2.284	2.173	73%

Wijkgemeente	Gemiddelde Kerkbalans bijdrage									acht jaar
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Janskerk	€ 579	€ 584	€ 601	€ 624	€ 638	€ 656	€ 664	€ 682	€ 685	118%
Jacobikerk	€ 570	€ 632	€ 663	€ 719	€ 754	€ 788	€ 814	€ 846	€ 914	160%
CP Domkerk	€ 462	€ 489	€ 502	€ 516	€ 509	€ 528	€ 585	€ 654	€ 657	142%
Op Zuilen	€ 241	€ 265	€ 251	€ 274	€ 289	€ 285	€ 284	€ 306	€ 328	136%
Johannescentrum	€ 324	€ 307	€ 315	€ 337	€ 358	€ 366	€ 383	€ 414	€ 421	130%
Nieuwe kerk	€ 593	€ 626	€ 771	€ 808	€ 873	€ 851	€ 890	€ 946	€ 936	158%
Tuindorpkerk	€ 503	€ 528	€ 553	€ 574	€ 600	€ 537	€ 621	€ 633	€ 659	131%
Wilhelminakerk	€ 430	€ 415	€ 411	€ 426	€ 458	€ 488	€ 470	€ 489	€ 508	118%
Nicolaikerk	€ 393	€ 431	€ 452	€ 472	€ 463	€ 494	€ 517	€ 535	€ 589	150%
Utrecht-West	€ 384	€ 404	€ 412	€ 428	€ 422	€ 462	€ 444	€ 494	€ 551	144%
De Haven	€ 570	€ 745	€ 777	€ 917	€ 650	€ 662	€ 661	€ 614	€ 539	95%
PGU totaal	€ 434	€ 460	€ 485	€ 519	€ 541	€ 556	€ 588	€ 624	€ 658	151%